

SVENSK FRIIDROTT

Slutrapport för Svensk Friidrotts Organisationsutredning

(till förbundsstyrelsen inför möte 190118)

1. Sammanfattning

I enlighet med fastställd tidplan har arbetsgruppen för utredning av de regionala strukturerna inom Svensk Friidrott, organisationsutredningen, tagit fram föreliggande slutrapport till förbundsstyrelsen inför dess sammanträde den 18 januari 2019. Slutrapporten utgår från den delrapport som lämnades till styrelsen inför mötet den 16-17 november 2018 och har kompletterats med styrelsens medskick då, resultat av gruppdiskussionerna vid ordförandekonferensen den 17 november samt vad som övrigt framkommit av gruppens arbete sedan dess.

Vid sitt inledande möte i juni 2018 identifierade arbetsgruppen centrala frågeställningar och informationsbehov vad gäller såväl kvalitativt som kvantitativt material, t ex statistik, ekonomiska sammanställningar, avtal och återrapporter, intervjuunderlag och enkätsvar. Detta har samlats in, sammanställts och analyserats. Kompletterat med intervjuer med föreningsledare under sommaren och medverkan vid förbundets höstmöten gav det arbetsgruppen en god bild av såväl nuläge som behov. Arbetsgruppen har också samlat in information kring den regionala strukturen inom andra SF och har därtill haft möte med såväl Svenska Gymnastikförbundet som Svenska Simförbundet.

Majoriteten av landets SF är idag organiserade med färre SDF än den indelning RF har med 19 distrikt och flertalet av dessa SF har färre än 10 SDF. Mot bakgrund av det och den stora variationen av resurser som våra SDF förfogar över blir en naturlig ansats att föreslå en organisation med färre SDF än dagens. En eventuell minskning av antalet SDF måste utvärderas med utgångspunkt från behov och resurser men också med avseende från identifierade nackdelar vid färre distrikt. Stora avstånd och minskad förståelse för lokala behov upplevs som det största "hotet".

Vid sitt avslutande möte fastställde arbetsgruppen nedanstående förslag till inriktning för den framtida regionala organisationen:

- Organisationen ska bestå av en regional nivå (dvs de uppgifter som idag ligger på de tre regionerna och UC får hanteras endera av SFIF eller framtida SDF).
- Organisationen ska bestå av färre SDF (ca 10) fr o m 2021, men för att stärka den lokala samverkan och minska avstånden etableras "kluster" av föreningar inom ett mindre geografiskt område.
- Framtida SDF ska:
 - alla vara kopplade till någon form av "resurscenter" (RIG, PC, stark förening etc);
 - vart och ett ha möjlighet till en anställd resurs (minst 0,8 tjänst/SDF, då det är viktigt att ha en person som kan ha det som sin huvudsakliga sysselsättning).
- Den regionala nivåns uppdrag ska:
 - tydliggöras, bli kopplad till ny verksamhetsinriktning för Svensk Friidrott;
 - inkludera att etablera (med stöd av SISU) och stärka en ökad lokal samverkan genom kluster (total ca 40).
- Finansieringen för att kunna stärka verksamhetsutveckling på lokal nivå och föreningarnas konkurrenskraft ska ses över med särskilt fokus på föreningsordförandens roll.

Svenska Friidrottsförbundet/Swedish Athletic Association

Heliosgatan 3, SE-120 30 Stockholm, Sweden. Visiting Address: Heliosgatan 3

Telefon +46(0)10 476 53 41 Fax +46(0)8 724 68 61 Mobil +46(0)703 349 21 41

stefan.olsson@friidrott.se www.friidrott.se Bg 332-1387 Org nr 802001-0719

- Resurserna för PC, RIG, NIU och elitmiljöer för eftergymnasiala studier med kopplingen att stödja utvecklingen på regional nivå ska optimeras.
- De nationella resursernas uppdrag för att nå en ökad styrning i harmoni med den regionala strukturen ska tydliggöras.
- Insatser för att stärka en ökad samarbetskultur inom svensk friidrott ska genomföras.
- Möjligheten att införa direktdemokrati genom rösträtt för alla föreningar vid SFIFs årsmöte ska ses över.

Arbetsgruppen föreslår förbundsstyrelsen att lämna ett styrelseförslag till förbundsårsmötet 2019 med ovanstående inriktning.

Givet att förbundsstyrelsen och sedermera förbundsårsmötet ställer sig bakom inriktningsbeslutet föreslår arbetsgruppen att förbundsstyrelsen tillsätter en grupp som får i uppdrag att fördjupa inriktningen och ta fram ett förslag till beslut vid årsmötet 2020 om införande av en ny regional organisation från och med den 1 januari 2021.

2. Bakgrund och uppdrag

Inför förbundsårsmötet 2018 föreslog förbundsstyrelsen att de regionala strukturerna inom Svensk Friidrott skulle ses över. Det utmynnade i att årsmötet beslutade att ge styrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning rörande aspekter av Svensk Friidrotts organisation och styrning med fokus på de regionala strukturerna för Svensk Friidrott.

Följande aspekter skulle enligt beslutet utredas:

1. Inventering och analys av de regionala strukturerna inom Svensk Friidrott inkluderandes, men inte begränsat till, de 23 specialdistriktsförbunden (SDF), utbildningscentra (UC), fyra prestationscentra, regioner (Norrland, Svealand, Götaland), Riksidrottsgymnasium (RIG)/Nationell idrottsutbildning (NIU) och Friidrottscentra^{1,2}
2. Inventering och analys av behovsbilden av regionala strukturer inom Svensk Friidrott. Såväl aspekter av behov från föreningarna som från SFIF centralt ska ingå i detta arbete.
3. Förslag till hur den regionala strukturen för Svensk Friidrott bör se ut. Specifikt ska otydligheter kring hur regionala strukturer (se ovan) kan kopplas samman till en enhetlig nationell struktur adresseras. Rollen för SDF förtydligas och utvecklas i detta föreslagna regionala landskapet för Svensk Friidrott. Möjligheter till färre SDF genom sammanslagning ska utredas genom att belysa för- och nackdelar och med exempel av erfarenheter från andra specialförbund inom RF där sammanslagningar redan genomförts. Förslagen till strukturer ska ta sin utgångspunkt i behovsanalysen genom en beskrivning av vad som ska göras.

Förbundsstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde den 10 april 2018 att fastställa en process för utredningen som bland annat innebär att utredningsgruppen (fortsättningsvis kallad arbetsgruppen) självt ombads att ta fram en arbetsplan utgående från styrelseförslaget inkluderandes beskrivningar av utredningens begränsningar. Vid förbundsstyrelsens sammanträde den 25 maj fastställdes bemanningen av arbetsgruppen. Toralf Nilsson, förbundsstyrelsen, utsågs till ordförande och Hillevi Thor, förbundskansliet till sekreterare. Till övriga ledamöter utsågs Anders Axlid, Lou Cederwall, Goran Delic, Roland Ekström, Anders Havdelin, Karin Lundgren, Rebecka Markus, Bengt Olsson och Wiveca Ögren. I slutet av augusti lämnade Hillevi arbetsgruppen, pga andra arbetsuppgifter, och ersattes då av Gunilla Dahlén. I september lämnade även Anders Axlid i gruppen pga tidsbrist och inför

¹ En pilotstudie kring begreppet friidrottscentrum har under 2018 genomförts i Växjö, se avsnitt 6 b.

² Bland annat bör även nämnas sju "elitidrottsmiljöer" (SFIF:s samarbeten med olika universitet och högskolor)

telefonmötet den 19 december lämnade även Goran Delic arbetsgruppen med anledning av att han avsåg att i förtid kliva av sitt uppdrag som ordförande för Göteborgs Friidrottsförbund.

3. Processen

Arbetsgruppen har haft fyra fysiska möten (den 25 juni, 5 oktober och 29 november 2018 samt den 10 januari 2019) samt fyra telefonmöten (den 16 augusti, 11 september, 30 oktober och 19 december 2018). Därtill hade delar av gruppen den 2 september 2018 ett möte med generalsekreteraren för Svenska Gymnastikförbundet för att inhämta erfarenheterna från deras förändring av den regionala strukturen.

Vid sitt inledande möte identifierade arbetsgruppen centrala frågeställningar och informationsbehov vad gäller såväl kvalitativt som kvantitativt material, t ex statistik, ekonomiska sammanställningar, avtal och åiterrapporter, intervjuunderlag och enkätsvar. I samband med det första mötet fastställde arbetsgruppen också en utredningsplan, se **bilaga 1**, som en fördjupning på det direktiv som lämnats från förbundsstyrelsen.

Med hjälp av förbundskansliet har arbetsgruppen samlat in och sammanställt fakta kring nuläget. Vidare har arbetsgruppen under sommaren 2018 genom intervjuer av ett 20-tal föreningsföreträdare samlat in information om föreningarnas behov av regional struktur. Därtill har förbundsstyrelsen i en workshop den 10 augusti listat SFIF:s behov av en regional struktur.

Arbetsgruppen har försökt att koordinera utredningsarbetet gentemot governanceprojektet, förstudien kring friidrottscentrum och förstudien kring ny verksamhetsinriktning.

Protokoll från gruppens möten och insamlat material har lagts upp i en gemensam mapp i Sharepoint till vilken alla i arbetsgruppen givits tillgång.

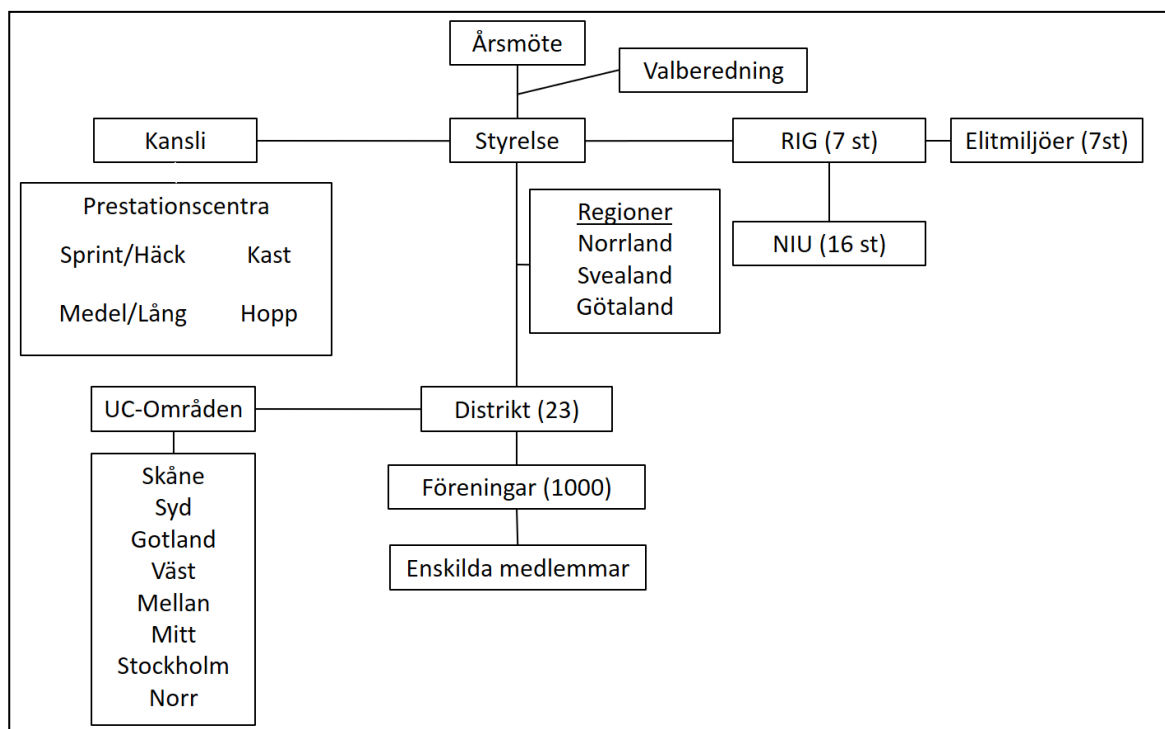
För att fördjupa behovsbilden och påbörja förankringsprocessen har arbetsgruppen försökt att i största möjliga mån finnas med vid distriktens höstmöten.

Vid ordförandekonferensen den 17 november 2018 genomfördes en workshop, i två omgångar med hälften av deltagarna åt gången, kring organisationsutredningen. Förutom en presentation kring utredningen ingick en gruppdiskussion kring fem frågeställningar. Dokumentationen från redovisningen återfinns i **bilaga 2**.

Tid- och aktivitetsplan inklusive höstmöten redovisas i **bilaga 3**.

4. Nuläget

I beslutsunderlaget på årsmötet i mars 2018 användes nedanstående organisationsskiss för att redovisa den organisatoriska strukturen inom Svensk Friidrott. Samma organisationsskiss presenterades på ordförandekonferensen den 18-19 november 2017 som underlag för en diskussion om behov av förändringar.

FIGUR: Organisationen av Svensk Friidrott såsom den presenterades vid Ordförandekonferensen 18-19 november 2017.

I rapporten från pilotstudien "Friidrottscentrum – en analys av hur svensk friidrott kan organiseras och samordnas" presenteras nuvarande organisation enligt nedan.

Det finns cirka 1 000 friidrottsföreningar i landet. Föreningarnas storlek och verksamhetsinriktning varierar stort och därmed även deras behov och förutsättningar. Även om det i olika sammanhang har gjorts försök att kategorisera dessa finns det ingen enhetlig modell, något som governanceprojektet tagit fasta på i förslaget kring uppdelning av föreningar i olika typer och segment (se avsnitt 6). Det finns också många som "friidrottar" som inte är föreningsanslutna och då oftast som deltagare i olika långlopp. Verksamheten är i sin tur indelad i 23 specialdistriktsförbund (SDF) som i vissa tävlingssammanhang grupperas i tre regioner – Götaland, Svealand och Norrland. För att framförallt genomföra utbildning av ledare, tränare, domare m.m. på lokal nivå är de olika SDF:en indelade i åtta utbildningscentrum (UC), som vardera omfattar ett eller flera distrikt.

När det handlar om studier/elitmiljöer finns det RIG för friidrott på 7 orter i Sverige samt NIU på 16 platser. Utöver detta har det satsats på sju elitmiljöer där ett viktigt syfte är att kunna kombinera elitidrott och eftergymnasiala studier. De benämns Athletic Development Center, Växjö (ADC Växjö), Dala Sports Academy, Friidrottens Prestationscenter, Umeå (FPC Umeå), Malmö idrottsakademi (MIA), Sport Campus Sweden, Stockholm samt i Karlstad och Göteborg (Riksidrottsuniversitet – RIU).

I nästa steg har det under senaste åren byggts upp prestationscenter (PC) för olika grengrupper i syfte att utveckla bättre aktiva, men också skickligare tränare. PC skall vara det naturliga navet i utvecklingsarbetet för respektive grengrupp. Sprint/häck finns i Falun, kastgrenarna i Växjö, medel-/långdistans i Göteborg samt hoppgrenarna i Karlstad. Under våren 2019 etableras även ett PC för mångkamp i Sollentuna.

Arbetsgruppen har gjort en SWOT-analys avseende dagens regionala struktur.

SWOT-analys av befintlig struktur

<p>Styrkor</p> <p><u>Demokrati</u>, som en del av SFIF <u>Närheten</u> till föreningarna Täcker <u>olika behov</u> Gör att Svensk Friidrott ändå <u>fungerar</u> Ger plats åt mycket <u>ideellt engagemang</u> <u>Värdegrunden</u> styr mer än strukturen</p>	<p>Svagheter</p> <p><u>Otydlighet</u>; mandaten SDF-UC, vem gör vad, kommunikationsvägar, samordning mellan SDF. <u>Ojämn</u> styrka <u>Ovilja</u> till engagemang <u>Konkurrens</u> om samma resurser, <u>förväntanskonflikt</u> Bristande förmåga att <u>fånga/sprida ny kunskap</u> Tung <u>administration</u></p>
<p>Möjligheter</p> <p>Rätt använt är SDF en <u>möjlighet</u> Korta <u>avstånd</u> Någorlunda <u>känd struktur</u> Rätt ledarskap/organisationsstruktur kan <u>motivera</u> Finns vissa <u>resurser</u></p>	<p>Hot</p> <p>Nyskapande <u>krafter hamnar utanför</u> – lockas inte in Förändringar i vår <u>omvärld</u> (kommuner, RF, staten, globalisering, digitalisering) Ideellt arbete i förhållande till <u>organiserad föreningsstruktur</u>.</p>

Antalet registrerade friidrottsföreningar är 998. Det är inte lätt att få en tydlig bild av verksamheten i alla föreningar. Antalet aktiva föreningar hamnar sannolikt på knappt 600. enligt nedan.

- 356 Föreningar fick LOK stöd (2017)
 - 166 Föreningar med SM poäng (2018). (Ingår i föreningar med LOK-stöd.)
 - 20 Antalet ökar med 20 när veteran-SM inkluderas
- 100 Enbart löpning, i skog och på landsväg (uppskattat)
- 100 Friskis & Sveltis föreningar

5. Behov

En gruppdiskussion (tre grupper) inom arbetsgruppen utmynnade i nedanstående inspel som har samlats efter gemensamma nämnare. Gruppen är ense om att alla föreningar inte har samma behov, utan att det beror på deras storlek, verksamhetssammansättning, mognad och målbild. Detta är något en ny organisationsstruktur måste ta hänsyn till.

Den genomförda behovsanalysen har därefter stämts av i ett 20-tal intervjuer med enskilda föreningar samt i grupparbeten/diskussioner under distriktens höstmöten. Behoven har då i huvudsak verifierats. Ett tydligt tillägg är dock att distrikten skall sammanställa och vidarebefordra information som stöd för föreningarna i det dagliga arbetet.

SFIFs styrelse har, i samband med en konferens, sammanställt en lista över de behov SFIF har av en regional struktur.

Dessa behov har samlats till en gemensam lista.

Samarbete och erfarenhetsutbyte

- Möten och nätverk
- Inspiration och innovation
- Resursanskaffning, t ex partners, arrangemang
- Kommunikation och information

- "Farmarförhållanden"
- Projekt, t ex forskning och utveckling
- Gemensamma läger och träningshelger
- Fånga upp "risker/problem" och "möjligheter" och koordinera kommunikationen med förbundet i en daglig/löpande dialog och/eller via motioner på årsmöten
- Påverka, ge energi, skapa förutsättningar

Styrning

- Skapa en attraktiv friidrottsmiljö i regionen
- Värdegrundsfrågor
- Administration
- Fördelning av resurser
- Information
- Föreningsutveckling
- Utveckling av ungdomsverksamheten och få unga att stanna kvar
- Implementera centrala beslut
- Uppnå enhetlighet i hela landet

Anläggningar

- Gemensamt påverkansarbete
- Gemensamt utnyttjande av befintliga anläggningar

Tävlingar

- Kalendarium
- Funktionärer
- Genomföranden

Utbildning/Tränare

- Ledare och tränare på olika nivåer, föreningsledare
- Tränarpooler för utbyte av tränarresurser
- Mentorskap

Annat

- En kanal att hämta in information från föreningarna
- Uppnå en kritisk massa för att kunna hantera t ex disciplinärenden
- Att få färdiga koncept i stil med Landslagets friidrottsskola

Ovan nämnda gruppdiskussion vid ordförandekonferensen innehöll en fråga om vad den regionala strukturen inom friidrotten ha som huvuduppdrag. Den sammanvägda bedömningen av de sex grupperna utmynnade i nedanstående prioriteringsordning, se även **bilaga 2**.

1. Utbildning/tränare
2. Samarbete och erfarenhetsutbyte
3. Tävlingar
4. Styrning
5. Anläggningar

6. Andra pågående organisationsrelaterade utredningar

a. Governanceprojektet

I april 2017 beslutade Svenska Friidrottsförbundets styrelse att starta ett projekt med syfte att göra en ordentlig genomlysning och utvärdering av organisation och governance i Svenska Friidrottsförbundet respektive Svenska Fotbollsförbundet med hjälp av SIGA's³ koncept på ett synkroniserat sätt samt utvärdera möjligheten att använda detta för att ta fram långsiktiga förbättringsplaner.

I februari 2018 lämnade projektgruppen en rapport till förbundsstyrelsen kallad "En översyn av organisation och governance för Friidrotten i Sverige" i vilken det konstateras att förändringar i omvärlden gör att idrotten måste anpassa sig för att kunna fortsätta att vara attraktiv och utvecklas.

Utredningen har listat sju prioriterade områden att fokusera på:

1. Förbundsledningens sätt att samverka med föreningsstyrelserna och tydliggörande av föreningarnas roll som uppdragsgivare
2. Uppdelning av föreningarna i olika typer och segment
3. Förbundets arbetssätt och organisationens konkurrenskraft
4. Enkla och tydliga sammanfattande mått på Svensk Friidrott som organisation skapas och används för att beskriva organisationen och dess utveckling
5. Utvecklings- och entreprenörskraft
6. Ledning
7. Etisk kod och process för oberoende prövning

För vart och ett av dessa områden föreslås i rapporten ett eller flera tänkbara utvecklingsprojekt. Sammanlagt handlar det om 19 projekt. Under sommaren 2018 genomfördes 2 pilotworkshops med företrädare för ett 15-tal föreningar.

Punkt 2, "Uppdelning av föreningar i olika typer och segment", är den punkt som närmast påverkar Organisationsutredningen. (se avsnitt 5 Behov)

"För att underlätta kommunikation och samarbete mellan centrala Förbundet och föreningarna behövs en uppdelning i olika typer av föreningar eller segment. Landets cirka 900 föreningar har olika storlek, förutsättningar och prioriteringar. För att skapa rätt förväntningar i föreningarna på stöd och service från Förbundet och omvänt rätt förväntan och krav på föreningarnas organisation och governance är det viktigt att arbeta med olika upplägg för olika typer av föreningar. 'One size fits all' fungerar inte om Förbundet vill stärka samarbetet med de lokala föreningarna och skapa en fungerande struktur och governance som inkluderar den lokala idrotten."

Till förbundsstyrelsens möte den 16-17 november 2018 lämnade projektgruppen en uppdaterad rapport till förbundsstyrelsen, "En översyn av organisation och governance för Friidrotten i Sverige, Rapport nummer två - 4 november 2018". I rapporten föreslås att förbundsstyrelsen ska inrätta en 'governance-kommitté', formellt som ett rådgivande organ till Förbundsstyrelsen, med syfte att på ett fokuserat och långsiktigt sätt arbeta med den typ av arbetsområden och projekt som rapporten föreslår. Vidare föreslås att projektgruppen som ett nästa steg ges i uppgift att ta fram ett konkret underlag för detaljerat beslut om roll, uppdragsbeskrivning och 'terms of reference' för en sådan 'governance-kommitté'.

Styrelsen har ännu inte tagit ställning till dessa förslag i avvaktan på en rekommendation från projektets styrgrupp.

³ SIGA står för Sports Integrity Global Alliance

b. Friidrottscentrum (Pilotstudie, Växjö)

I november 2017 beslutade Svenska Friidrottsförbundets styrelse att starta och genomföra ett pilotprojekt i Växjö med målet att arbeta fram en modell för friidrottscentrum med fokus på ekonomi, organisering, samordning och samverkan. Till förbundsstyrelsens möte den 16-17 november 2018 presenterades projektgruppens rapport, "Friidrottscentrum - En analys av hur svensk friidrott kan organiseras och samordnas". Den tar avstamp från en bred teoretisk genomgång av aktuell forskning med inriktning på "Friidrott som kultur" och "Faktorer i goda utvecklingsmiljöer".

I rapporten granskas och kommenteras RIG, NIU, Elitmiljöer (elit & studier) och PC. En central fråga är hur ekonomiska medel och personella resurser kan tillvaratas på bästa sätt. Det utgör ett effektivitets- och kvalitetsperspektiv med stark koppling till uppdraget för organisationsutredningen. Vidare redovisas i rapporten två organisationsförslag. Det ena förslaget baserar sig på en "tvådelad" organisation, en inriktad på barn, ungdom och motion och en annan på prestationsutveckling. Såväl den första som den andra delen innehåller en regional struktur. Det andra förslaget bygger på en sammanhållen organisation där verksamhetsansvaret är mer integrerat i relation den förstnämnda modellen.

Förbundsstyrelsen gav arbetsgruppen i uppgift att beakta slutsatserna i rapporten pilotprojektet. Vid gruppens möte den 29 november medverkade projektledaren Susanne Linnér från Linnéuniversitetet för att presentera och diskutera innehållet i rapporten. En viktig slutsats är att undvika att skapa en organisation som leder till allt för stort personberoende. Samordning av resurser är också centralt. Susanne pekade på att prestationscentrena till sitt innehåll och uppdrag behöver bli mer likriktade för att få mer samordnad kraft kring friidrottslig utveckling. Däremot kan formerna för verksamheten, samt den ekonomiska finansieringen variera beroende på regionala och lokala förutsättningarna och intressena. Det är därför väsentligt att förstå vad externa intressenter såsom kommuner och lärosäten vill uppnå med sin ekonomiska insats.

c. Verksamhetsinriktning

I april 2018 beslutade Svenska Friidrottsförbundets styrelse att inleda en förstudie inför framtagandet av ett förslag till verksamhetsinriktning för Svensk Friidrott 2021-2026, vilken förväntas antas av förbundsårsmötet 2020. Inom ramen för förstudien kommer det att tas fram och sammanställas en beskrivning av nuläget för Svensk Friidrott och baserat på det ska den utsedda projektgruppen ta fram synopsis/scenarios för den nya verksamhetsinriktningen. Enligt den avrapportering som projektgruppen gjorde till förbundsstyrelsen den 16-17 november 2018 har det identifierats sju teman (t ex evenemang och ledarskapet) vilka ska kopplas till de fem prioriterade utvecklingsresor, för vad svensk idrott på olika nivåer ska fokusera på för att nå målen 2025 som Riksidrottsmötet i Karlstad 2017 fastställde.

Arbetsgruppen kan inte bedöma vilken inverkan det slutliga resultatet från förstudien kommer att ha på hur den regionala strukturen för Svensk Friidrott bör se ut.

d. Översyn av nuvarande organisation och verksamhet inom området elitidrott och studier

Ytterligare en angränsande utredning som kan ha en viss bäring på framtida regionala organisation är Sofia Kuylsers översyn av nuvarande organisation och verksamhet inom området elitidrott och studier. Den omfattar i första hand RIG och NIU. Sofias utredning har utmynnat i en rapport, "Dubbla karriärer inom Svensk Friidrott - en översyn av nuvarande

organisation och verksamhet inom området elitidrott och studier” som arbetsgruppen har fått ta del av.

7. Erfarenheter från andra SF

a. Allmän genomgång

Underlag har inskaffats från övriga förbund med hjälp av SFIF:s kansli. I materialet finns uppgift om hur många SDF som finns inom respektive förbund. Totalt har uppgifter från 71 förbund redovisats.

RF är indelat i 19 DF som under 2018 erhåller 32 MSEK i verksamhetsstöd från RF, varav ca 2-3% går till friidrottens SDF.

Idag är 18 SF organiserade så att man har 19 SDF eller fler däribland friidrotts-, ishockey- och fotbollförbundet. Förbunden är indelade i SDF enligt nedan:

	<u>Antal SDF</u>	<u>Antal SF</u>
• 19-25		18
• 17-18		3
• 11-13		6
• 2- 9		38
• 0		2
• Ingen info		<u>4</u>
Totalt		71

Telefonintervjuer har dessutom gjort med tolv SF om plus och minus med eventuella förändringar i den regionala strukturen. En sammanställning av de för- och nackdelar som nämndes är:

Fördelar:

- Färre distrikt måste vara framtiden för idrottssverige som haft ungefär samma organisation sedan bildandet för hundra år sedan
- Enklare att ha en organisation med färre distrikt och det ger även större möjligheter till ”starkare” distrikt.
- Många distrikt saknar i princip egna resurser
- Mer sammanhållen organisation, mindre rörigt och färre lokala konflikter. Lättare att budgetera för hela verksamheten på en gång.
- Något lättare få ihop styrelser, färre distrikt att hålla reda på för förbundet.
- Lättare få ideella krafter. Distrikten har blivit mer lika till skillnad mot tidigare då en del av distrikten hade mindre slagkraft. Färre som ska arbeta administrativt
- Inaktiva strukturer som bara var papperskonstruktioner reducerades, det blev enklare och billigare för det nationella förbundet att hålla kontakt med färre aktörer, i själva omorganisationen skapades dynamik med nya lösningar

Nackdelar:

- Färre tävlingar per område, mer utspridd verksamhet lokal, sämre sammanhållning. Mer administration centralt.
- Det blir tokigt när vi inte ha samma distriktsindelning som RF med tanke på resurser från DF
- Även om det var svårt att hitta styrelsefolk, var det många som försvann för de behövdes inte längre, vilket i sin tur ger längre avstånd till föreningarna.
- Svårt med tillhörighet för en förening när den ligger precis på gränsen till ett distrikt
- Många fungerande lösningar försvann och verksamheten blev sämre i "de bästa" distrikten, avstånd blev ett problem (som numera hanteras genom digitala möten i hög utsträckning), DM fick en oklar innebörd och vi har numera inte DM i alla våra distrikt

Övrigt:

- Vi försöker nu få till samverkan mellan de distrikt som inte "orkar" bedriva all verksamhet, och hoppas att de på sikt kan bli sammanslagningar av fri vilja. (bowling)
- Vi har 18 distrikt, många fungerar dåligt, är på väg att skapa 4 regioner, delvis redan startat detta i och med att vi gjort en tränarorganisation per region. Noll kronor till distrikten. Till regionsträningen har vi gått in med 200 000:-, 50 000/region i uppstartsläget. (brottnig)
- Det har inte gjorts några förändringar sedan distrikten (21 st) infördes, och det finns heller ingen diskussion om det. Det skulle dock behövas och många inser det, men traditionens makt är stor i golfen. (golf)
- Frågan är allt som oftast uppe på bordet, men alla mer radikala förslag till genomgripande förändringar har än så länge mött allt för starkt motstånd. De enda förändringarna som sker är mindre förändringar av första ordningen, dvs något distrikt ger upp och går in i ett annat distrikt eller delas upp mellan de närliggande distrikten. På så sätt har den formella distriktsorganisationen minskat från 16 till 13 distrikt under det senaste två årtiondena. (judo)

b. Gymnastikförbundet

Utöver datainsamling och telefonintervjuer har arbetsgruppen haft möten med företrädare för Svenska Gymnastik- respektive Simförbundet.

Sex medlemmar ur arbetsgruppen träffade i september 2018 Johan Fyrberg, GS på Svenska Gymnastikförbundet. Därtill hade Gunilla Dahlén i november ett kompletterande möte med Calle Myrsell, som ansvarar för föreningsstöd, för att inhämta ytterligare information.

Gymnastikförbundet har gått från 21 distrikt till 8. Beslutet togs på årsstämman 2010 med start 2011. Det föregicks av en tioårig process. Frågan var uppe första gången på årsstämman 2000.

Regionerna delades upp geografiskt med ungefär lika många medlemmar. Sex av distrikten har ca 40 000 medlemmar och två ca 30 000. Ingen hänsyn togs till storleken på de fem olika "grensegmenten" inom varje distrikt.

Omorganisationen drevs av en känsla av att det behövdes en ändring snarare än att man hade en vision och verksamhetsmål som pekade på behovet. Kanske var omorganisationen förutsättningen för de förändringar som sedan följde. Några de då upplevda problemen var:

- Oklart vad distrikten var ansvariga för.
- Varierande storlek och resurser.
- Väldigt självständiga distrikt, svåra att "styra".

Varje distrikt har idag två till fyra anställda. Ett distrikt (Norr) har dock bara en anställd. De anställda i distrikten är anställda av distrikten och inte av förbundet.

De intäkter som distrikten har för att finansiera sin verksamhet kommer huvudsakligen från utbildning. Totalt 400 utbildningstillfällen per år med 10 000 deltagare. Förbundets direkta stöd är lika med 15 % av förbundets stöd från RF eller ca 1,6 MSEK vilket ger varje distrikt ca 200 TSEK.

Styrningen av distrikten sköts med hjälp av nya stadgar, ny arbetsordning, möten med anställda och distriktsstyrelserna någon/några gånger per år. Årsmöten hålls vartannat år. Varje röstberättigad förening har en röst, samt därutöver en röst för varje under föregående verksamhetsår rapporterat 500-tal medlemmar. Därtill har distriktsförbunden 10 röster vardera.

Vad uppnådde gymnastikförbundet?

- Mer av ett förbund, styrs via stadgar och arbetsordning.
- Mer samordnade – men fortfarande autonoma. Egna förbund.
- Anställda – från en till fyra/region; ja en ökad kraft men samtidigt en utmaning i 2-3 regionförbund.
- Utbildning en stark drivkraft! Finansiellt och relationellt

Ett viktigt medskick från gymnastikförbundet var att tydliggöra distriktens roll och i gymnastikens fall är det primärt utbildning det handlar om.

c. Simförbundet

Kenneth Magnusson på Svenska Simförbundet var med på ett av arbetsgruppens möten. Förbundet har 150 000 medlemmar fördelade på 300 föreningar. Sammantaget har föreningarna 400 anställda, vilka i stor utsträckning finansieras genom simskoleverksamhet. Kenneth berättade om hur förbundets förändringsprocess kring den regionala strukturen sett ut och vad den resulterat i. Processen inleddes 2005. 2009 beslutades om stadgeändringar kring rösträtt mm som utmynnade att förbundsårsmötet 2010 kunde besluta om att gå från 18 till 7 SDF. Det har skapat bättre personella resurser och möjliggjort ett nytt arbetssätt där distriktens utvecklingskonsulter har veckovisa möten via Skype med det centrala förbundet vilket bidragit till att distrikten fungerar som dess förlängda arm.

8. För- och nackdelar med färre SDF

En diskussion inom arbetsgruppen gav nedanstående inspel om för- och nackdelar med färre SDF.

Fördelar

- Ekonomiskt starkare
- Lättare för SFIF att nå ut med budskap
- Lättare för SFIF att samla in behov, synpunkter etc
- Möjligheten för SDF att ha anställd personal ökar
- Föreningarna får fler naturliga möjligheter till kontakter med andra föreningar inom samma distrikt
- Större chans att hitta ett naturligt center
- Färre krockar kring föreningarnas personella resurser
- Minskad administration

Nackdelar

- Större avstånd – längre och dyrare resor
- Demokratin kan försvagas

Övrigt

- Det kan vara svårt att rå på obalans mellan distrikten även om de blir färre

Se även avsnitt 7 "Erfarenheter från andra SF".

Frågan har dessutom diskuterats på distriktens höstmöten 2018. Se **bilaga 4**.

9. Analys

Majoriteten av landets SF är idag organiserade med färre SDF än den indelning RF har med 19 distrikt och flertalet av dessa SF har färre än 10 SDF. För- och nackdelar redovisas i avsnitt 7 och 8 ovan. En naturligt ansats blir därmed att föreslå en organisation med färre SDF än dagens och en tydlig fördel är att förbund med färre distrikt kan bli starkare (bl a i fråga om styrelse och möjlighet till anställd personal).

En ansats har varit att titta på nuvarande UC och hur de ser ut "storleksmässigt", bl a med avseende på "totalt antal föreningar" och "föreningar med LOK-stöd" samt andra resurser.

En uppdelning av friidrottens SDF enligt samma struktur som nuvarande UC måste utvärderas med utgångspunkt från behov och resurser men också med avseende från identifierade nackdelar vid färre distrikt. Stora avstånd och minskad förståelse för lokala behov upplevs som det största "hotet".

<u>UC</u>	<u>Tot. antal</u>	<u>För. med LOK-stöd</u>
• Småland	121	49
• Stockholm	98	42
• Skåne	99	32
• Gotland	9	4
• Väst	205	72
• Mitt	131	53
• Norr	165	45
• Mellan	170	59
Summa	998	356

Se vidare **bilagorna 5-8**.

I avsnitt 7 "Erfarenheter från andra SF" är en tydlig erfarenhet att en förändringsprocess tar lång tid. Distrikten har inte omedelbart kunnat se fördelarna med den minskning av antalet distrikt som föreslagits. För Gymnastikförbundet tog det tio år mellan processtart och beslut. För Simförbundet tog det fem år. Det visar på behov av ett genomarbetat förslag som hunnit förankras i organisationen.

Som framkom vid besöket på Gymnastikförbundet är det av mycket stor betydelse att tydligt definiera uppdraget för den regionala organisationen. I uppdragsbeskrivningen bör bl a ingå att stärka den lokala konkurrenskraften, leverera enligt verksamhetsinriktningen och att uppfylla såväl föreningarnas som SFIF:s/"friidrottens" behov.

SFIF behöver slutligt fastställa en uppdragsspecifikation för SDF:en med utgångspunkt från behovsinventeringen som listats i avsnitt 5 ovan. En gradering bör göras och miniminivå fastställas.

En förstärkning av resurserna på SDF:en är nödvändig för att de skall kunna uppfylla det behov/stöd som föreningar respektive förbund har specificerat.

Idag fördelas (begränsade) resurser mellan SDF, UC, Regioner, RIG/NIU, PC och Elitmiljöer för eftergymnasiala studier. Arbetsgruppen har inte i detalj analyserat regionerna men uppdraget och resurserna för dessa är numera ytterst begränsade.

RIG/NIU bemannas och betalas framförallt av kommunerna med stöd från RF. PC finansieras på ett liknande sätt, kommunerna (i Göteborg av distriktet) kombinerat med riktat stöd från RF. Förbundet har därmed svårt att omfördela dessa medel.

Elitmiljöerna har visst stöd från förbundet men även här krävs aktivt stöd från kommuner och RF.

De medel som kan "omfördelas" är därmed stöd till SDF och UC. Möjligen kan även en omfördelning av resurserna på förbundets kansli i Stockholm göras:

Ekonomiskt stöd från SFIF under 2017

- **SDF** **600 000**
- **UC-verksamheten** **650 000** inkl. tillägg
- Elitmiljöer 470 000
- RIG/NIU 65 000
- Prestationscent., tot. 570 000 RF-bidrag

Centralt (Anställd personal på SFIF:s kansli. Bedömd arbetsinsats):

- **SDF: 50 % (fördelat på tre anställda.)**
- PC: 55 % (fördelat på tre anställda.)
- PC: 400 % (200% förbundet) plus 4 x 50 % = 200 % (kommuner/SDF Gbg)
- **UC: 50 % (fördelat på en anställd)**
- RIG/NIU: 50 % (fördelat på en anställd)
- **Totalt: 4,05 tjänster plus 2,0 finansierat "externt".**

Som framgår av ovanstående är tillgängliga resurser att omfördela begränsade. En avgörande faktor blir därmed hur anställd personal på dagens SDF kan förstärkas och användas av fler föreningar vid eventuella sammanslagningar och färre antal SDF. Viljan hos "resursstarka" SDF att "dela med sig" och tilltron från mindre resursstarka SDF om att så sker blir viktig, kanske avgörande.

Se **bilaga 9**, Tillgängliga resurser 2017.

Andra viktiga frågor är:

- Ska det vara regionkontor eller regionsorganisationer (juridiska personer)? Kanske behövs både och?
- Hur ska det bli med röster till årsmöte, årsberättelser, bokslut mm och ska vi ha direktdemokrati så att alla föreningar har rösträtt?
- Vilken organisation krävs för att inte tappa DF-bidragen?

Arbetsgruppen har i sin analys kring inriktning på den framtida regionala strukturen identifierat fyra möjliga alternativ vad gäller antalet organisatoriska nivåer inom svensk friidrott:

- a. oförändrat
- b. två nivåer (dvs ingen regional nivå i juridisk mening, men med ett tiotal "kontor" (som utgörs av SFIF anställd person) till vilka knyts ett 40-tal "kluster" för samverkan mellan föreningar inom ett mindre naturligt geografiskt område)
- c. tre nivåer, men med färre SDF än idag
- d. tre nivåer men med fler SDF än idag

Av dessa alternativ valde arbetsgruppen att fördjupa sig i b och c. De kluster som nämns i alternativ b är tänkt att vara en underifrån styrd frivillig samverkan mellan föreningar inom ett naturligt geografiskt område, t ex skulle det i Skåne kunna etableras fyra kluster vilket skapar en närhet som gör att det blir lätt att samverka kring träning mm för att därmed öka konkurrenskraften bland var och en av de medverkande föreningarna. Ett kluster skulle också kunna etableras av föreningar inom två närliggande SDF om det visar sig fördelaktigt. Den centrala frågan, oaktat alternativ, är att klara ut vad den regionala nivån ska ha för uppdrag. I **bilaga 10** redovisas förslag på ansvarsområden baserat på alternativ c.

10. Förslag till inriktning kring framtida regional organisation

Vid sitt avslutande möte fastställde arbetsgruppen nedanstående förslag till inriktning för den framtida regionala organisationen:

- Organisationen ska bestå av en regional nivå (dvs de uppgifter som idag ligger på de tre regionerna och UC får hanteras endera av SFIF eller framtida SDF).
- Organisationen ska bestå av färre SDF (ca 10) fr o m 2021, men för att stärka den lokala samverkan och minska avstånden etableras "kluster" av föreningar inom ett mindre geografiskt område.
- Framtida SDF ska:
 - alla vara kopplade till någon form av "resurscenter" (RIG, PC, stark förening etc)
 - vart och ett ha möjlighet till en anställd resurs (minst 0,8 tjänst/SDF, då det är viktigt att ha en person som kan ha det som sin huvudsakliga sysselsättning).
- Den regionala nivåns uppdrag ska:
 - tydliggöras, bli kopplad till ny verksamhetsinriktning för Svensk Friidrott
 - inkludera att etablera (med stöd av SISU) och stärka en ökad lokal samverkan genom kluster (total ca 40).
- Finansieringen för att kunna stärka verksamhetsutveckling på lokal nivå och föreningarnas konkurrenskraft ska ses över med särskilt fokus på föreningsordförandens roll.
- Resurserna för PC, RIG, NIU och elitmiljöer för eftergymnasiala studier med kopplingen att stödja utvecklingen på regional nivå ska optimeras.
- De nationella resursernas uppdrag för att nå en ökad styrning i harmoni med den regionala strukturen ska tydliggöras.
- Insatser för att stärka en ökad samarbetskultur inom svensk friidrott ska genomföras.
- Möjligheten att införa direktdemokrati genom rösträtt för alla föreningar vid SFIFs årsmöte ska ses över.

Arbetsgruppen föreslår förbundsstyrelsen att lämna ett styrelseförslag till förbundsårsmötet 2019 med ovanstående inriktning.

11. Fortsatt arbete med fördjupning av inriktningen och framtagna av förslag till beslut om ny regional organisation från och med 2021

Givet att förbundsstyrelsen och sedermera förbundsårsmötet ställer sig bakom inriktningsbeslutet i avsnitt 10 föreslår arbetsgruppen att förbundsstyrelsen tillsätter en grupp som får i uppdrag att fördjupa inriktningen och ta fram ett förslag till beslut vid årsmötet 2020 om införande av en ny regional organisation från och med den 1 januari 2021. Baserat på arbetsgruppens erfarenheter av organisationsutredningen är det viktigt att den grupp som tillsätts efter förbundsårsmötet får tillräckligt med personella resurser från kansliet alternativt om det kan erhållas genom SISU.

Det fortsatta utredningsarbetet bör ske i nära dialog med nuvarande SDF och med etableringen av en eller flera referensgrupp/-er. I uppdraget är det viktigt att analysera konsekvenserna (inklusive eventuella hinder) av det förslag som tas fram samt att ta fram förslag till hur övergången till en ny organisation ska gå till. En tydlig plan för kommunikation såväl inför som efter beslutet är också av central betydelse. Vid implementeringen av en ny regional organisation med färre SDF är det också viktigt att tillvara personer inom nuvarande SDF-organisation vid etableringen av kluster.

Bilagor:

- Bilaga 1 Utredningsplan
- Bilaga 2 Dokumentation från redovisningen av gruppdiskussionerna vid workshop i samband med ordförandekonferensen den 17 november 2018
- Bilaga 3 Tid- och aktivitetsplan inkl. höstmöten
- Bilaga 4 För- o nackdelar med färre SDF (Höstmöten)
- Bilaga 5 Föreningar per UC
- Bilaga 6 Verksamhetsbidrag från DF till friidrottens SDF 2017⁴
- Bilaga 7 Andra nyckeltal per UC
- Bilaga 8 Röstlängd vid SFIF:s årsmöte 2018
- Bilaga 9 Tillgängliga resurser 2017
- Bilaga 10 Ansvarsområden för framtida SDF

⁴ För de DF där det har gått att utläsa av dess årsredovisningar